List 25. **NOVICE** Tečaj LV.

gospodarske, obrtniške in národne.

Izhajajo vsak petek ter stanejo v tiskarni prejemane za celo leto 3 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 75 kr. in za četrt leta 90 kr., — po pošti prejemane pa za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Za prinašanje na dom v Ljubljani se plača na leto 40 kr. Naročnino prejema upravništvo v Blasnikovi tiskarni. — Oglase (inserate) vzprejemlje upravništvo, in se plača za vsako vrsto za enkrat 8 kr., za dvakrat 12 kr., za trikrat 15 kr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu „Novic“.

V Ljubljani 18. junija 1897.

Politiški oddelek.

Nemci v pravi luči.

Nemški žolč zaradi jezikovnih naredeb se še ni potolažil. V Avstriji se pa prav ne upajo nastopiti, ker se s pravo pogumnostjo ne odlikujejo. Zato so pa porabili priložnost, ko je društvo „Alldeutscher Verband“ imelo zbor v Lipsiji, da so si dali duška svojim pristno nemškim težnjam. Na tem shodu se ni govorilo o avstrijskih Nemcih kot o podanikih tuje države, temveč kot o nemških naselnikih. Tu so se preočitno pokazale velikonemške želje, naj se poruši meja, ki še loči Avstrijo od Nemčije.

Wolf, Funke in Schücker, znani kričači v dunajskem državnem zboru, so obžalovali, da ni nemški državni zbor ugovarjal jezikovnim naredbam in da nemški državni kancelar knez Hohenlohe ni napel vseh sil, da prisili Avstrijo do preklica jezikovnih naredeb. Seveda Wolfu na ljubo vsa nemška diplomacija ne bode porabljala vsega svojega vpliva, a znamenito je, da možje, ki so avstrijski državni poslanci, si upajo tako klicati tujo državo, naj se umeša v avstrijske notranje stvari.

Sedaj se je jasno pokazalo, kako je Rieger prav imel, ko je svaril pred razdelitvijo Češke po narodnostih. Če se napravi poseben nemški del dežele s posebno upravo, bode v tem delu se gojila v največji meri nemška iredenta. Že sedaj je po vsem Severnem Češkem silno razširjen iredentovski duh, kajti drugače bi možje Schönererjevega zaupanja ondu ne bili voljeni v državni zbor.

Besede, katere so se govorile v Lipsiji pa niso tako brez vsacega pomena. V njih so se izraž le misli velicega dela avstrijskega nemštva in baš v tem tiči vsa nevarnost. Se li more država v resnih časih zanašati na ljudi, ki bi najrajši videli, da avstrijske meje ne bi bilo več, da bi berolinski državni zbor odločeval tudi o avstrijskih stvareh in nemški državni koncelar zapovedoval velikemu delu Avstrije. Stvar je tem bolje pomisleka vredna, ker imajo naši nemški iredentovci več somišljenikov v Nemčiji. Pomisliti je vsekako treba, da nemško prijateljstvo z našo državo je le začasno, in se utegnejo razmere premeniti.

Take razmere so plod tistega vladanja, ki je na Češkem odrivalo češki narod in povsod podpiralo Nemce. Prusofilsko gibanje na Severnem Češkem je že precej staro, a vlade niso imele časa, da bi na nje obračale svojo pozornost. Treba je bilo gledati, da se kje ne pojavi panslavizem. V tem, ko so gospodje stikali za namišljeno nevarnostjo, se je ugnezdila prava resna nevarnost. Kakor na Primorskem tako se tudi na Češkem ni nikdo zmenil, kaj da iredentovci delajo. Lepo mirno so lahko delali, nikdo jih ni motil.

Nadejamo se, da bodo sedaj gospodje na Dunaju spoznali, da nemška in italijanska iredenta niste le dve izmišljeni strašili, temveč se dejanski nahajati in naši državi že nevarni postajati. Največji uspeh nemške iredente bi bil, da doseže za sedaj preklic jezikovnih naredeb. S tem bi se polagoma znebili čeških uradnikov v nemških krajih, kateri seveda nočejo zatisniti očesa k vsemu nemškemu počenjanju.

Sedaj pa nastaje vprašanje, če morejo nemški liberalci še nadalje hoditi s Schönererjanci. S tem naravnost pokažejo vso plitvost svojega avstrijskega patrijotizma, s katerim so se še nedavno ponašali. Posebno se bi jim morala odrekati vsa vladna zmožnost, ako se zavezujejo s takimi ljudmi. Mi ne damo dosti na patrijotizem nemških liberalcev, a da so upali vedno hoditi z Schönererjem, pa vendar dvomimo. Če pa hočejo, tem bolje, si vsaj za zmiraj zapro pot do kacega vpliva na državne posle.

Pri tacih razmerah je pa vsekako potreba, da se zjedinijo dežele češke krone. Le v taki veliki skupini z mnogoštevilnim češkim življem bi mogli brzdati nakane nemških iredentovcev. Iz Prage bi ne dobili potuhe, kot so jo dosedaj od raznih stranij. Pred vsem se bode pa jim moralo vcepiti v glavo, da niso nič več nego drugi narodi.

Splošno bode treba na Severnem Češkem še dosti prememb. Uzroki sedanjemu razmerju so jako globoki, a

se nanjo ni obračalo nobene pozornosti. Prav z gotovostjo lahko rečemo, da je mnogo zagrešila že šola, kajti našli so se učitelji, ki so vcepljali nežni mladini prusofilstvo v srce. Minister Gautsch je bil dal odpraviti iz šolskih knjižnic več knjig, pisanih v velikonemškem duhu, a kaj je vse to pomagalo, če so se pa nauki dotičnih knjig z živo besedo v šoli razlagali.

Pa tudi nemškim društvom se je vedno gledalo skozi prste. Mi nismo za omejenje društevene svobode, a toliko pravice pa ima vendar država, da ne pusti, da bi se po društvih gojil naravnost jej nasprotne težnje, in se delovalo za sosedne države.

Če je zadnji jezikovni boj, le to dosegel, da je avstrijske Nemce pokazal v boljši luči, smemo biti Slovani zadovoljni.

Politični pregled.

Cesar in jezikovne naredbe. Konservativni „Linzer Volksblatt“ poroča, da je pri vsprejemu načelnikov posameznih klubov desnice dejal cesar nasproti baronu Dipauli-ju: „Ko bi bil jaz tega mnenja, da morejo jezikovne naredbe le količkaj škodovati nemškemu narodu, bi jih ne bil nikoli izdal. Toda jaz vem, da so le pretveza za druge namene. Zato me veseli, da so se vsaj zastopniki katoliških, popolno nemških alpskih dežela pridružili večini“. Odločno je cesar obsodil s tem počenjanje Nemcev v zbornici. Poročilo navedenega lista se od nobene strani ne prereka in „Neue Freie Presse“ je polna jeze, kaže veliko nevoljo nad uspehom desnice tudi na Najvišjem mestu.

Hrvatska. — Sedanja vladajoča mažaronska stranka na Hrvatskem se jeze peni, da je opozicijonalna stranka dosegla pri zadnjih volitvah take uspehe. Vladni listi pred vsem povdarjajo, da so k uspehu opozicije največ pripomogli duhovni, ki so na nečuven način rovali proti vladini stranki, tudi gredo na rovaš teh vsi izgredi. Hrvatski ban je šel tako daleč, da je izposloval pri cesarju, da je ta poklical zagrebškega nadškofa Posiloviča na odgovor. Pa Mažaroni niso dosegli zaželjenega uspeha. Nadškof je bil pač pri cesarju, a od tega ni vsprejel kake graje, temveč obrazložil mu je le vse hrvatske razmere. Nadškof je prišel zadovoljen domov in ko je imel ob neki priliki več odličnih duhovnov okrog sebe, je dejal da, če tudi so morda v prostrani nadškofiji nekateri, ki v vsem ne zadoščajo zahtevam popolnosti, vendar moram reči, da smo na pravem tiru in dokler ostanemo na tem potu, se nam ni potreba ničesar bati. — Takoj po volitvah so vladni listi predstavljali uspeh opozicije za neznaten in brezpomemben. Drugače so pa sodili o zmagah opozicije vladni krogi v Pešti. Da bi nevoljo Madjarov v Pešti nekoliko omilili Mažaroni v Zagrebu, so se vrgli z veliko silo na opozicijo. Pred vsem so strastno pali po duhovnikih, kateri edini so krivi vseh izgredov pri volitvah in tudi vseh uspehov opozicije. Zlasti napadajo mažaronski listi biskupa Strosmayerja. Veliko županstvo zagrebško je izdalo na vse okrajne glavarje in županstva okrožnico, v kateri se naroča, naj zbirajo materijal zoper duhovne in naj natančno poročajo o posameznih slučajih kako so ti pri volitvah agitovali. Udani okrajni glavarji in župani bodo seveda poročevaje o dogodkih se veliko zlagali. Na podlagi tega neresničnega materijala skušala bo potem mažaronska vlada razveljaviti nekaj opozicijonalnih mandatov.

Belgija. — V Belgiji ni splošne vojaške dolžnosti. Kdor ima denar, se lahko odkupi od vojaštva, oziroma si preskrbi namestnika. Umevno, da so nižji sloji jako nezadovoljni z vojaško postavo, ker le oni morajo služiti vojake. Pojavlja se sploh čim bolj mnenje, da naj se uvede splošna vojaška dolžnost. Katoliška vlada, ki je prijateljica kapitalistov je proti temu. Vojaški krogi se pa potegujejo za splošno vojaško dolžnost, ker bi se s tem vojaška moč Belgije znatno pomnožila. Minolo nedeljo so napravili v Bruselju privrženci splošne vojaške dolžnosti demonstrativen obhod, katerega se je udeležilo 60.000 osob. Javno mnenje zahteva pravične vojaške postave in zakonodajstvo se bo moralo prej ali slej temu ukloniti.

Rusija in Avstrija. — Stari lisjak Bismark je v nekem nemškem listu dal duška nevolji nad vspehom sestanka avstrijskega cesarja z ruskim carjem v Petrogradu, pri katerem sta se obe državi dogovorili za skupno operacijo. Dotični članek pravi, da ima Nemčija pravico zahtevati, naj se pojasni, kako se je premenilo razmerje mej Avstrijo in Rusijo. Upati je sicer, da se to ni zgodilo na stroške Nemčije, vendar se politične avtoritete v skrbeh, da se je tako zgodilo in imajo tehtnih vzrokov, zahtevati pojasnil. Seveda Bismark misli, da mora Avstrija Nemčijo za vsak korak vprašati; pozabil je pa na tajno spletkarjenje, katero je on sam svojedobno vodil z Rusijo napram Avstriji, k sreči vsled previdnosti in razsodnosti Rusije zastonj. Stari lisjak naj le ne bo v prevelikih skrbeh.

Francija. — Francoska zbornica ima drugače oster pravilnik nego naša avstrijska. Ko je pred kratkim minister za javna dela Turrel odgovarjal v zbornici, na neko interpelacijo so socijalistični poslanci delali velik hrup. Socijalist Gerault Richard je mej razpravo imenoval poslance policijske ovaduhe. Zbornica je zaradi tega sklenila izključiti tega poslanca za mesec dnij. Predsednik je pozval izključenega poslanca, naj se pokori sklepu zbornice in naj zapusti dvorano. Ker se je Gerault branil, je predsednik prekinil sejo. Mej tem pa je prišel v zbornico oddelek osem vojakov, katerih vodja je položil roko na ramo poslanca Geraulta ter ga v ime postave pozval zapustiti zbornico. Poslanec je izjavil, da se umakne sili ter je zapustil v spremstvu vojakov zbornico, kričeč: Živela socijalna revolucija.

Rusija in Francija. — Mnogo se je že pisalo o potovanji francoskega republikanskega predsedsednika Faure-ja v Petrograd. Kakor se zdaj poroča, je konečno določeno, da odide Faure iz Pariza dne 25. julija v Petrograd, kjer bo na Petrovem dvorcu gost ruskega carja. Pot v Petrograd bo šla po morju, kjer se bo v Cherbourgu predsednik ukrcal na ladijo. Ta sestanek dveh vladarjev ne bo brez političnega pomena in verjetno je, da Bismark oziroma Nemčija tudi z uspehi tega sestanka ne bo zadovoljna.

Kreta. — Ob ednem z mirovnimi pogajanji v Carigradu bi velevlasti tudi rade rešile kretsko vprašanje. Za guvernerja na Kreti naj bi se imenoval Evropejec, toda državljan kake velesile, ki ni interesovana pri celem vprašanju. Uredila naj bi se domača vojska na otoku, ki bi skrbela za red, da bi mogli vojaki velesil zapustiti otok. Za uredbo te vojske bi se naj najelo posojilo, za katero bi jamčile velesile. Umevno je, da to ni všeč Grški, ki še vedno misli na Kreto, še manj Turški, ki se boji izgubiti na Kreti svojo oblast. Bil bi pa pač že skrajni čas, da se naredi mir na Kretu, kajti v sredini otoka vlada največji nered.

Turška in Grška. — Mirovna pogajanja se vrše najpočasneje. Nesrečna nejedinost mej velevlastmi je kriva vseh neuspehov. Turčija si ve izkoriščati to nejedinost in spletkari najvspešneje v svojo korist. Grška je že opetovano prosila velesile, da že skoro doženejo mir, ker turške čete kakor kobilice pustošijo najbogatejšo in najbolj rodovitno grško pokrajino, okupirano Tesalijo, doma v Grški pa uporniki delajo preglavico vladi. Glede velevlastij se poroča, da Angleška najbolj ostro nastopa proti Turčiji in je odločno proti temu, da bi Grška odstopila Turčiji kako ozemlje. Rusija je bolj prijenljiva

za Turčijo in je pri volji, da se meja v Tesaliji določi tako, da Tyrn avos dobe Turki v svojo last. Tudi Nemčija je na strani Rusije. To storita pa Rusija in Nemčija le v namen, da klubujeta Angleški, ki tako ostro nastopa. Kakor se poroča, so zdaj velesile predlagale turški vladi za mir z Grško: Vojnih stroškov plača Grška 1,600 000 turških funtov, vrh tega pa prepusti Turčiji vso letošnjo žetev v Tesaliji. Turška vojska ostane do žetve v Tesaliji, potem jo takoj zapusti. — Sultan baje neče ničesar slišati o tem, da bi dal Tesalijo zopet z rok. Zato ovira sklenitev miru in skuša s tem podaljšati okupacijo Tesalije. Grška se tudi že pripravlja na vse eventuvalnosti Vojni minister Tsamados je odpotoval v termopilsko sotesko inspicirat vojsko, ministerski predsednik Ralli pa je javno povedal, da se mora Grška brez odlašanja pripraviti na nadaljevanje vojne.

Obrtnija.

Nova deželna bolnica.

Deželni odbor je v minulem zasedanju predložil deželnemu zboru naslednje obširno poročilo o zgradbi nove deželne bolnice, o novi pogodbi glede priskrbe režijskih potrebščin in hrane bolnikom ter o stavbinskih stroških do konca 1897. l.

Stavbinsko delovanje pri zgradbi bolnice, odkar so se vanjo preselili bolniki pa do konca minulega leta obsegalo je najpred dovršitev manjših del v paviljonih, katere naprave so se, ker niso bile bistvene, morale svoječasno opustiti, da je bilo mogoče jeseni 1895. l. tjekaj se preseliti. To delo obsegalo je razun raznovrstnega slikarskega, pleskarskega in mizarskega dela sosebno napravo gospodarske oprave v kuhinji, perilnici in v shrambah, napravo gospodarske oprave v vseh paviljonih in pa ono za bolniške sobe III. razreda, potem napravo pohištva v sobah za I. in II. razred, v delavnih sobah primarijev, v stanovanjih sekundarijev ter končno napravo jalouzij iz deščic v vseh poslopjih.

Stroški za te naprave pokrili so se deloma s kreditom 4800 gld., ki ga je za opravo dovolil visoki deželni zbor s sklepom dne 1. februvarija 1895, deloma pa z dodatnim kreditom v znesku 15.090 gld., dovoljeuim za dopolnilna dela leta 1896. s sklepom z dne 6. februvarija 1896. leta.

K pravemu stavbinskemu delu prištevati je dovršitev administracijskega poslopja, katero je do spomladi 1896. leta še nedodelano rabil deželni odbor za svoje pisarne, dočim so bili ravnateljstvo in upravništvo ter sprejemna pisarna do dovršitve administracijskega poslopja začasno nastanjeni v razpoložljivih prostorih ginekologiškega paviljona. Istotako se je tudi dovršila hiša za uradniška in služabniška stanovanja. Te dve poslopji ste bili dogotovljeni meseca avgusta, nastanjeni pa tekom poletja. Stanovanja v uradniški hiši so bila odkazana upravitelju in kontrolorju. V hiši za služabnike stanujejo mašinist, 2 kurjača in uradni sluga, dočim se je za sekcijskega slugo pripravilo podstrešno stanovanje v hlevskem poslopji.

S plačo upravitelja, kontrolorja, uradnega in sekcijskega sluge spojene aktivitetne doklade v skupnem znesku 546 gld. vstavljene so bile dotičnikom s 1. novembrom 1896. leta. Z vsemi naturalnimi stanovanji združena je prosta kurjava, električna razsvetljava in užitek vrta.

Mnogo časa porabilo se je za napravo vrtov, potov, nasadov, drevoredov itd. To delo izvrševali so edino le prisiljenci, dočim je dobavo dreves, grmovja itd. razun nekaterih ročno nakupljenih reči oddal deželni odbor proti zaračunenju po enotnih cenah vrtnarju F. Herzmanskemu v Ljubljani, kateri je za nasajanje in nadzorovanje preskrbel tudi izvežbanega vrtnarskega pomočnika.

Končna ograja bolniškega posestva pa se je žal mogla do sedaj izvršiti le ob cesti od Št. Peterske mitnice do administracijskega poslopja, ker vsled velike zamude kamnoseškega konsorcija potrebni podnožni kamen še do danes ni popolnem oddan.

Zaradi potrebe ločitve gotovih bolnikov, kakor začasno v hiralnici nastanjenih blaznih, infekcijoznih in kožobolnih, kakor tudi zaradi bolnikov na opazovalnem oddelku, treba je bilo na bolnišničnem posestvu napraviti zase cgrajene, poleg dotičnih poslopij, oziroma oddelkov ležeče vrte. Istotako sta bila upravitelju in kontrolorju odkazana v porabo vrta, ostalemu prosta stanovanja imajočemu osebju pa skupaj en, poseben ograjen vrt. Planiranje in naprava vrtov izvršeno je bilo sicer v glavnih rečeh preteklega leta, vendar pa ne do dobrega. Uzrok temu so, kakor uže omenjeno glede ograje in nasaditve žive meje, deloma zelo zamudne oddaje od strani podjetnikov, deloma pa tudi za delo na prostem jako neugodne vremenske razmere preteklega leta.

Leta 1896. se je med drugim morala tudi popolniti razsvetljava s tem, da se je omislilo več novih svetilnic, katerih potreba se je pokazala po dosedanji skušnji. Za te inštalacije kupil se je le potreben materijal pri tvrdki Siemens & Halske, dočim je montiranje preskrbel nastavljeni mašinist sam.

Končno se mora omeniti še odprava nedostatkov, ki so se v prvem letu pokazali pri kurilni napravi in ki jih je tvrdka Brückner & Comp. odstranila večinoma ob svojih stroških. Glavno delo prouzročilo pa je to, da se je blizo 350 parnih peči moralo narazen vzeti in zopet sestaviti, ker se je v prvi zimi pokazalo, da na večih krajih puščajo.

Kar se tiče finančnega uspeha bolnišnične zgradbe, dovolil je visoki deželni zbor v raznih minolih zasedanjih na račun stavbinskega zaklada z vštetim gori omenjenim zneskom 4800 gld. vred, ki se je za opravo dovolil bolnišničnemu upraviteljstvu, vsega vkup kredit v znesku 697.370 gld., čegar zadnji obrok v znesku 15.000 gld. zapade koncem t. l. Od tega kredita izplačal se je do sedaj vpoštevaje vse na račun stavbe zaračunjene stroške vkupni znesek 638.690 gld. 56½ kr.

Natančne končne podatke o vkupnih stroških bolnišnične zgradbe pa bo zamogel deželni odbor šele v prihodnjem rednem zasedanju predložiti visokemu deželnemu

*

zboru, ker se bo končni sklep obširnega in zamudnega obračuna vršil šele v prihodnjih tednih ter se mora isti vrh tega pregledati še potom kolavdacije. Toliko pa je gotovo, da bo razpoložljivi kredit z malimi diferencami bržkone zadoščal za do sedaj izvršena dela in pa za ona ki se še izvršijo ter, da se še na 1897. leto odpadajoči ostanek kredita v znesku 53.879 gld. 43½ kr. ne bo popolnem porabil, ker tvrdka Brückner in pa akcijska družba za svoja dela pri kurilnih napravah z zneskom približnih 13.000 gld. z varščino vred jamčite še čez zimo 1897/98 l. (Dalje sledi)

Obrtnijske raznoterosti.

— **Izvoz v Spanijo.** C. kr. trgovinsko ministerstvo je naznanilo trgovskim in obrtniškim zbornicam, da morajo avstro-ogerski poljski in industrijski izdelki, katere se naloži na ladijo na kaki nemški, belgijski, holandski itd. luki in so namenjeni v Španijo, biti opremljeni s spričevalom o izviru in transit-certifikatom. Take certifikate izdajati so upravičeni avstro-ogerski carinski urad, kjer blago prestopi mejo ali oblastnije onega kraja, iz katerega se je blago naravnost v Španijo poslalo (fakturiralo) in konečno vse one oblastnije in korporacije, ki imajo pravico izdajati certifikate o izviru. Imenovane transit-certifikate mora vidirati dotični španjski konzul v Avstro-Ogerski, ni pa potrebno v tem slučaju dati vidirati certifikata španjskemu konzulu v luki, kjer se je blago naložilo.

Tovorni vozovi iz jekla. O porabi jekla piše „Amer. Slovenec“: Poraba jekla v najraznovrstnejše namene se vedno bolj utrjuje in izkorišča. Najnovejše je to, da dobe železnice jeklene tovorne vozove. Stroški tacega voza so bili pred 15. leti pet do šestkrat večji kakr za voz iz lesa; dandanes je temu nasproti mogoče jeklen tovorni voz z isto vsebino ton in za isto ceno izdelati kakor lesenega. Koliko prednosti in zlasti prihranitve je poraba jeklenih tovornih voz, nam razlaga „Railroad Gazette“ s temi le številkami: Vzemite slučaj, da je teža jeklenega voza le za 5000 funtov laglja od lesenega tedaj pomeni to pri tisoč vozeh znižanje teže za 5 milijonov funtov ali čisto 2 500 ton. Izračunili so, da stane vožnja za jeden ton te vrste, ali kakor se v trgovini imenuje „mrtva“ teža na leto 10 dolarjev za povprečno daljavo milj, — torej bi prihranili na leto 25.000 dolarjev. Če pa se po tem računu primerjajo ostali v rabi se nahajaječi železni tovorni vozovi, katerih je skupno v Zjed. državah 1,250.000, tedaj se prihrani z jeklenimi vozovi svoto 31,250.000 dolarjev.

Kmetijstvo.

Čebela, sovražnik jabolčnega cvetodora.

Kakor znano provzroči cvetoder na cvetju sadnega drevja škodo s tem, da uniči cvetje in provzroči, da vzlic vsem drugim ugodnostim in vzlic še tako skrbnemu obdelovanju in oskrbovanju sadnih dreves ne obrodi nič sadja in kjer se je ta nadlega enkrat zaplodila jo je težko zatreti.

Le tiči žužkojedci so njegovi zalezovalci, ker jim gredo v slast; varujte tedaj tice in glejte, da jih privabite v vaš sadovnjak s tem, da jim po zimi v sadovnjaku natrosite krme.

Kakor pripoveduje skušen čebelo- in sadjerejec v kmetijskem listu francoskem, so tudi čebele hude nasprotnice tega, našemu sadnemu drevju tako škodljivega mrčesa, čebelam je ta mrčes oziroma njih zalega v cvetji na poti pri obiranju medu iz cvetja in vsled tega ga zasledujejo.

Pazljiv opazovalec opazi precej potem, ko je samica cvetoderjeva svoja jajca v cvetje založila, na drevji namesto cvetja male rjave polkrogljice enake glavicam nagelnove žbice, cvetje izgleda, kakor da bi ga slana osmodila, to pa ni slana zakrivila, ampak ta grda in cvetju toli nevarna mala mrčes — cvetoder — ki je v cvetje založila svoja jajca; le ogledite si tako osmojeno cvetje bolj natanko in našli boste v vsakem cvetu malo jajčice ali pa že malega črvička, ki se od cvetnega meda živi in s tem cvetje vniči, da se ne more iz njega razviti sad.

Zakaj da čebela sovraži to mrčes je lahko umljivo, cvetni med leži na dnu cvetja in čebela išče med in če najde v cvetji črva, ki liže ta med, ga odstrani, ga vniči in ob jednem opraši čebela tudi s cvetnim prahom, ki se drži njenega trupla, cvetje, ko je oprašeno, ne oddaja več medu, ker porabi vse soke za razvijanje sadu. Po oprašenju odpade belo cvetno listje in mrčes, ki ne najde več hrane, nima tudi bivališča, črvu, ki se je iz jajc mrčesovih razvil, ako ga čebela sama že ni vničila, nedostaje hrane in potemtakem pogine gladu.

Cvetje, ki je okuženo od tega mrčesa se ne odpre, ostane zaprto, da daje malemu mrčesu toplo hišico, se tedaj tudi ne more samo po vetru oprašiti in daje po takem, ker cvet dokler ni oprašen in s tem oplojen, izcrpa delj časa med, mrčesu dovolj hrane, da se lahko dovolj izrase, le čebela zamore od tega mrčesa okuženo cvetje še ohraniti in oploditi in s tem ta mrčes vničiti.

Ob jednem potrdi ta francoski kmetijski list vnovič dobrodejni vpliv čebel pri oprašenji sadnega cvetja s sledečo prigodbico: V neki občini na Francoskem skozi dvajset let sadno drevje vzlic vsej skrbi in dobremu obdelovanju, akoravno je lepo in bujno rastlo, ni rodilo nič sadja; ko pa se je eden izmed kmetovalcev te občine začel slučajno s čebelorejo pečati ter si v bližini sadnega drevja postavil par panjev čebel, se je to, kakor po coprniji naenkrat spremenilo, sadno drevje začelo je obilo sadja nositi in leto za letom so imeli dovolj sadja.

Občeznano pa je itak, da se je sadjarstvo v Avstraliji še le razvilo, ko so tamošnji kolonisti čebele tamkaj udomačili, poprej imeli so sicer že sadno drevje ali rodilo ni, ko pa so čebele v Avstralijo zapeljali in tamkaj udomačili, še le tedaj, ko so čebele začele sadno drevje obletavati, dalo je drevje tudi obilo sadja, tako, da iz Avstralije celo sadje izvažajo v Evropo.

Zvedeni sadjarji in čebelarji trdijo po takem z vso pravico, da v krajih, kjer propada čebeloreja, propada tudi sadjereja, veliko čebel, veliko sadja.

Ne pa dragi sadjarji, da bi iz tega sklepali, da je treba le par panjev čebel v bližini sadovnjaka imeti in

da nam ni treba nič delati in bi drevje rasti pustili kakor raste in vse delo čebelam in ljubemu Bogu prepustiti, ne tega pa ne. Drevje, ki naj daje veliko sadja in s tem veliko haska, se mora tudi prav pridno oskrbovati in obdelovati, gnojiti itd., da bode veliko cvetja pognalo in čebele bodo potem cvetje že varovale.

Sadjarji poprimite se tedaj tudi čebeloreje v večji meri kakor dosedaj, s tem ne boste ne samo pospešili sadjereje, ampak tudi čebele nanesejo vam veliko medu, imeli boste dvojni hasek, obilo sadja in veliko medu in po takem dvojni dobiček.

Slednjič ne pozabite na male tičke, ki skačejo na vašem drevju od vejice do vejice pobirajoč škodljivo mrčes, v zimi v stiski, ko jih glad žuli, natrosite jim hrano v sadovnjaku, s tem privabili jih boste tja in po letu povrnili vam bodo to malo gostoljubnost ne samo z ljubeznjivim petjem, ampak očistili vam bodo vaše drevje vsega mrčesa in mrčesne zalege in s tem vam pomagali povekšati vaše blagostanje. „Domov.“

Kmetijske raznoterosti.

— **Dobava žita, sena, slame itd.** C. in kr. 3. vojna intendanca je poslala tukajšni trgovski in obrtniški zbornici izkaz o približnji potrebščini oskrbovalnih predmetov (pšenice, rži, ovsa, kruha, sena, razne slame, trdih in mehkih drva, premoga), katere je zagotoviti za dobo 1897/98 za čete c. in kr. stalne vojske in c. kr. deželne brambe v postajah Gradec, Ptuj, Maribor, Celje, Celovec, Beljak, Trbiž, Ljubljana, Toplice, Trst, Koper, Gorica, Gradiška, Pulj i. dr. Ta izkaz se lahko pogleda v pisarni trgovske in obrtniške zbornice ustna pojasnila se pa lahko poizvedo pri oskrbovalnih magacinih v Ljubljani, Celovcu, Gorici, Trstu, Pulju, Gradci in Mariboru.

Novice.

— **Izlet »Glasbene Matice«** v Postojino se je vršil minolo nedeljo ob najlepšem vremenu in najobilneji udeležbi. Nad 600 izletnikov je dospelo v metropolo Notranjsko. Vrli Postojinčani so najlepše pozdravili izletnike. Na kolodvoru so jih sprejeli tržki župan in narodna društva. Vsa Postojina je bila v zastavah in rodoljubkinje so sipale cvetlice na došlece. Ob zvokih godbe in pokanji topičev je lep sprevod šel v trg. Po sv. maši v župni cerkvi je bil ogled jame, na to obed in po obedu koncert. Pevska zbora, ki sta nastopila v jami in pri koncertu sta žela obilno pohvalo. Prosta zabava, ki je sledila koncertu je nudila najraznovrstneja razvedrila, katera je prirejevalni odbor preskrbel. Lep izlet ostane vsem udeležencem v najboljšem spominu, „Glasbeni Matici“ pa mora biti v ponos.

— **Razširjenje kolodvora južne železnice v Ljubljani in odprava prometnih ovir na Dunajski cesti.** C. kr. glavna inspekcija avstrijskih železnic je predložila c. kr. železniškemu ministerstvu poročilo v obravnavi zastopnikov južne železnice in mestnega magistrata ljubljanskega o nedostatkih južne železnice kolodvora in o odpravi prometnih ovir na Dunajski cesti v Ljubljani, kjer jo križa južna železnica. V teh stvareh vložili so prošnje na ministerstvo in na glavno ravnateljstvo c. kr. priv. južne železnice deželni odbor kranjski, mestni magistrat ljubljanski in pa trgovska in obrtniška zbornica. Zdaj je na podlagi omenjenih preiskav, pri katerih se je priznalo, da je treba prometne ovire na Dunajski cesti odstraniti, visoko c. kr. železniško ministerstvo povabilo upravni svet c. kr. priv. južne železnice, naj brž ko mogoče napravi in predloži generalni načrt o tej stvari. Kar se tiče poslopja južno-železniške postaje v Ljubljani se priporoča, da bi se gradilo novo poslopje nasproti Reseljevi cesti. Ko bode generalni načrt sestavljen, snidila se bode konferenca h kateri bodo povabljeni tudi c kr ravnateljstvo državnih železnic v Beljaku, magistrat ljubljanski, trgovska in obrtniška zbornica in drugi faktorji, katerim je varovati javne interese. — Ker je tudi uprava južne železnice preverjena, da je treba omenjene nedostatke odpraviti, da se bode ložje vršil promet na južni železnici v Ljubljani, se sme tudi upati, da bode konferenca se zjedinila, kako bi se upravičenim željam prebivalstva ustreglo in da se bodo sklepi tudi izvršili in promet olajšal.

— **Železnica Brezovica-Vrhnika.** Pri visokemu c kr. železniškemu ministerstvu vršile so se 12. marca t l. obravnave o financiranji in zgradbi lokalne železnice Ljubljana (Brezovica) Vrhnika Koncesijonarje zastopali so dež. poslanec Ivan Hribar, župan ljubljanski, dež poslanec Gabrijel Jelovšek, župan vrhniški in Ivan Gruden, c kr. davkar v p. na Vrhniki in ker se je vse vredilo, je pričakovati vsaki dan razglasa dopustilnice za omenjeno železnico v državnem zakoniku. Glavinskih delnic se bode izdalo za 50 000 gld., od katerih jih dobi dežela Kranjska za 20.000 gld., kranjska hranilnica v Ljubljani in nekateri zasebni interesentje pa za 30.000 gld. Prioritetno posojilo, katero bode razdeljeno v delne zadolžnice, bo pa znašalo 400.000 gld., in to garantuje država Ker bo železnica le 12 kilometrov dolga in so, kakor se poroča, vsi načrti pripravljeni, sodimo, da se bode zgradba kmalu oddala in da bode tudi kmalu zgrajena, ker posebnih težkoč pri delu mislimo, da ne bo.

— **Narodna šola v Velikovcu.** Da učenci „Narodne šole“ v Velikovcu ob slovesnih prilikah morejo dostojno nastopiti tudi na zunaj, omislila se jim je nova šolska zastava. Izdelale so jo č šolske sestre v Mariboru. Zastava ima na jedni strani podobo Matere Božje z Jezuščkom v naročji, na drugi podobo sv. Cirila in Metoda Častite mariborske sestre dodajo dva traka. Na jednem je napis: „Naša ljuba Gospa, prosi za nas Boga!“, na drugem pa: „Sv. Ciril in Metod, prosita za naš rod“. — Da se pokrijejo stroški za zastavo, gre do vseh slovenskih rodoljubkinj in rodoljubov prošnja za radodarne doneske, kateri naj se blagovolijo čim preje doposlati upravništvu „Mir-a“ v Celovcu

— **Novo žensko podružnico Cirila in Metoda** so ustanovile rodoljubkinje v Rojanu pri Trstu

— **Ustanovitev društva za povzdigo prometa tujcev.** Na poziv gospoda župana Ivana Hribarja vršilo se je dne 2. junija pod njegovim predsedništvom v mestni dvorani zborovanje in posvetovanje o ustanovitvi društva za povzdigo prometa tujcev. Od povabljenih gospodov udeležilo se je tega posvetovanja precejšnje število in se je vsestransko povdarjalo, da bi zdaj, ko je Ljubljana vsled potresne katastrofe postala širom sveta znana, bilo umestno in zanjo koristno, da se v njej povzdigne v zadnjem času občutno pogrešani promet tujcev, ter da se store v tem oziru kaki koraki. Po daljši debati sklenilo se je, da je, predno se spušča v meritorično razpravo zadeve, voliti komite 10 članov, ki bi storil pripravljalne korake v tem oziru V ta komité bili so pri tem zborovanju voljeni sledeči gospodje: Prof. Vinko Borštner, hišni posestnik, Fran Doberlet sen., kanonik dr. Sebastian Elbert, c. kr. vladni svetnik Ludovik marquis Gozani, redakter Julij pl. Ohm Januschowsky, profesor Ivan Maher, notar Ivan Plantan, odvetnik dr. Makso Pirc, prof. Fran Orožen in fin. komisar dr. Rudolf Roshnik. Komité konstituviral se je takoj, ter volil predsednikom gospoda kanonika dr. Elberta.

— **Maksimalna vožna tarifa za prevoznike v Ljubljani.** Magistrat ljubljanski naznanja, da velja od 1. julija 1897. naprej v Ljubljani sledeča prevozniška tarifa: I. Za vožnjo po mestu in predmestjih plača se: za prvo četrt ure z jednim konjem 25 kr, z dvema konjema 40 kr.: za vsako daljno četrt ure z jednim konjem 25 kr., z dvema konjema 30 kr. II. Za vožnjo s kolodvorov od vlakov v mesto in predmestja brez ozira na dobo vožnje se plača: a) po dnevi: z jednim konjem 40 kr, z dvema konjema 60 kr.; b) po noči: z jednim konjem 50 kr., z dvema konjema 80 kr. Za prtljago, katere voženec noče ali ne more imeti v vozu, katera se torej vozi na kozlu, plačati je 15 kr. Ta vozna odredbina velja jednako za vse dni, tudi za nedelje in praznike, za vsako vreme in ne glede na to, se li vozi več ali manj oseb. Vsaka začeta četrt ure se šteje za celo, če še tudi ni pretekla. Pri naročenih vožnjah velja vožnja za pričeto s tistim časom, za kateri je voznik naročen, in tudi pride na odmenjeni kraj. Ako pride pozneje kakor je naročeno, računati je voznino od časa prihoda. Če je pri kaki vožnji plačati mitnino, plačati jo mora voznik, toda na račun vožencev. K dnevu se štejejo v mesecih maju, juniju, juliju, avgustu in septembru ure od 6. zjutraj do 9. zvečer, v drugih mesecih pa od 7 zjutraj do 6. zvečer.

— **Slavnost v Ljubljani,** katero priredi dne 27. junija t. l. pevsko društvo „Ljubljana“, bode zares prava narodna slavnost Ta dan združili se bodo v Ljubljani vsi slojevi našega naroda v proslavo slovanske pesmi in narodne stvari. Po društvih bodo zastopani slovenski književniki, umetniki, učitelji, obrtniki, delavci, narod, kakor tudi oni možje, ki zastopajo kulturna slovenska podjetja. Zastopan bode torej celokupen narod slovenski. Do zdaj so prijavila naslednja društva svojo udeležbo: Slovansko pevsko društvo v Trstu, delavsko podporno društvo v Trstu z zastavo, pevsko društvo „Hajdrih“ na Proseku, slovensko pevsko društvo v Ptuju, pevsko društvo „Lira“ v Kamniku z zastavo, pevsko društvo „Glas“ v Sodražici, Celjski Sokol v Celju, Zagorski Sokol v Zagorju z zastavo, akad. društvo „Slovenija“ na Dunaju, akad. društvo „Triglav“ v Gradcu z zastavo, čitalnica v Spodnji Šiški z zastavo, čitalnica v Škofji Loki z zastavo, čitalnica v Kamniku z zastavo, čitalnica v Bizoviku z zastavo, slovensko bralno društvo v Tržiču, družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, „Glasbena Matica“ v Ljubljani, slovensko pisateljsko društvo v Ljubljani, slovensko učitelljsko društvo, „Ljubljanski Sokol“ z zastavo, Narodna čitalnica v Ljubljani z zastavo, klub slovenskih biciklistov „Ljubljana, I splošno ljubljansko kolesarsko društvo, slov. planin. društvo, slov. kat. del. pevsko društvo „Zvon“ v Ljubljani, slov. del. pevsko društvo „Slavec“ z zastavo, veteran kor v Ljubljani, tamb. klub „Zvezda“ v Ljubljani, „Jadranska Vila“ na Sušaku z zastavo. — Do zdaj so obljubili udeležiti se slavnosti naslednji slovenski skladatelji gg.: dr. Benjamin Ipavec, Fr. S Vilhar iz Zagreba. Danilo Fajgelj in Karol Hoffmeister. Gospod dr. Benjamin Ipavec posvetil je pevskemu društvu „Ljubljana“ krasno skladbo: „Da sem jaz ptičica, kam bi zletela“, katero bode pel mešan zbor na koncertu dne 27 t. m. Radi potrebnih priprav želi in prosi društvo „Ljubljana“, da se ostala društva čim prej odzovejo in prijavijo svojo udeležbo. Na bratsko svidenje torej v matuški Ljubljani.

— **Slavnostna otvoritev »Narodnega doma« in blagoslovljenje zastave »Celjskega Sokola«** vršilo se bode dne 7. in 8. avgusta t. l.

— **Birmanih** je bilo letos v ljubljanski stolnici binkoštno nedeljo 1455, na binkoštni ponedeljek 290.

— **Kmetijske družbe** letošnji občni zbor se bode vršil dne 8. julija.

— **Vojaško.** Gojenci tržaške kadetne šole vadili se bodo letos na Gorenjskem v mapiranju. Jeden oddelek (1 častnik in 60 gojencev) pride v Lesce in ostane tam od 18. do 23 julija, drugi oddelek 4 častniki in 45 gojencev), pride v Radovljico, tretji (1 častnik in 15 gojencev) pa na Bled, kjer ostaneta od 18. julija do 10. avgusta.

— **Legalizovanje podpisov.** Vsa sodišča so dobila od pravosodnega ministra posebno okrožnico, s katero se opozarjajejo, da ne smejo strank, katere hočejo, naj jim sodišče kaj legalizuje, siliti k notarjem, nego morajo brez ugovora izpolniti svojo dolžnost

— **V mestno hranilnico v Novemmestu** je uložilo meseca maja 89 strank 16 309 gld. 69 kr. vzdignilo pa 72 strak 7599 gld. 36 kr. Posojil se je izplačalo 11 strankam 6550 gld.

— **Izpred porotnega sodišča.** Dne 8. junija sta bila obsojena Anton Bistan posestnik iz Lošic v litijskem okraju na pet mesecev in njegova dekla Marija Knez na dva meseca težke ječe. Bistan je po krivem prisegel da ni oče nezakonskega otroka Rozalije Dolinar in dekla Knez je tudi v korist svojemu gospodarju s prisego po krivem pričala — Drugo porotno zasedanje se je s to obravnavo končalo

— **Povodenj.** Nalivi dne 10. junija so provzročili, da je okrog Borovnice močno narasla voda poplavila senožeti in polje. Škoda je velika.

— **Nesreča.** Dne 6 t m. po noči je 20letni Janez Kovačič iz Obločič pri Staremtrgu pal s kozolca, kamor je hotel iti spat, ulomil si tilnik ter čez dva dni umrl.

— **Treščilo** je binkoštni ponedeljek v konjsko čredo nad vasjo Grahovo ter ubilo 100 gld. vredno kobilo Flor. Srebotnika iz Grahovega. Eno žrebo je omamilo.

— **V Ljubljanico je skočil** dne 13. junija nepoznan človek. Beračil je v neki gostilni. Ker je bil sila nadležen so mu gostje zapretili s stražnikom. Nad tem se je berač razjaril rekoč: „Današnjega dne nečem več preživeti“ in je letel naravnost v Ljubljanico in v njo skočil ter se kmalu skril pod njo.

— **Toča** je pobila po Vipavskem in močno prizadela vinograde. Uradno se ceni škoda na 16 000 gld.

— **Z voza je pal** dne 4 t m v Medvodah Franc Strgar iz Vikrč, ko je odkladal vreče. Pobil se je tako nevarno, da je vsled dobljenih poškodb drugi dan potem umrl.

— **Vojak utonil.** Dne 2 junija peljala sta se v Mariboru korporal Bierbauer 47 pešpolka, plavalni mojster vojaške plavalnice in korporal Robot v čolnu po Dravi k plavalnici. Čoln je zadel ob mostnico in se razbil. Bierbauer je utonil Robot se je s plavanjem rešil.

— **Velik pretep mej laškimi in slovenskim delavci.** V Škednju pri Trstu gradi kranjska industrijalna družba plavže. Dotična dela izvršujejo poleg slovenskih delavcev tudi laški Uprav satanska hudobnost laških delavcev je v soboto prouzročila velik pretep. Ko so opoldne delavci počivali, šli so neki laški delavci in razstrelili prav v bližini Slovencev neko skalo, ne da bi bili slovenske delavce obvestili. Storili so to z očitnim namenom, da pobijejo nekaj Slovencev. Eksplozija je obsula slovenske delavce s kamni in mnogo iz njih je bilo zadetih. Pravi čudež je, da ni bil nihče ubit. Posledica tega je bil pretep, katerega se je udeležilo kacih 600 oseb. Dva Laha in jeden Slovenec so bili težko rajeni. Policija je aretovala tri osebe. — V nedeljo o polnoči je neki Fusconi napadel nekega Slovenca klicoč: Pojdi sem, slovenski prasec, da te razsekam na kose. Policija je Fusconija aretovala; našla je pri njem veliko bodalo Nekateri iz Italije došli delavci so sprevideli, da jim ni obstanka, ker se je vsled vladajoče razburjenosti bati, da se primerijo novi izgredi, in so se zategadelj odpeljali na Laško.

— **Regulacijska akcija v Ljubljani.** V občinskemu svetu ljubljanskemu se je v zadnji seji poročalo o dosedanjih uspehih regulacijske akcije. Dosedaj pečal se je občinski svet v 70 slučajih z odkupi in je dosedaj vzprejel ponudb, oziroma

stavil protiponudbe s skupnimi odkupninami v znesku 468.146 gld. 15 kr. Sklenila je mestna občina dosedaj 31 odkupnih pogodb s skupno odkupnino 244.642 gld. 59 kr. in faktično v gotovini izplačala 218.100 gld. 71 kr. Mej dosedanje odkupe vzprejela se je tudi odkupna zadeva hiše Elize Sedlar na Marije Terezije cesti v namen otvoritve dovozne ceste na državni kolodvor za odkupnino 9600 gld. Posestnika Ivan Vilhar in Rajko Arce na Sv. Petra cesti nista vzprejela protiponudb mestne občine, katera je prvemu ponudila 30.000 gld., drugemu pa 18 000 gld., tudi g. Josipina Pikl v Frančiškanskih ulicah noče nič vedeti o odkupu svojega slavbišča in vrta. za kar jej je mestna občina obljubila 30.000 gld. Ako te zneska odbijemo od dosedanje skupne odkupnine, znašajo ostale odkupnine 380 546 gld. 15 kr., katere je mestna občina dosedaj vzprejela in na katere je ista vezana. Kot premoženje regulacijskega zaklada smatrati je 1.) brezobrestno posojilo države pr. 100.000 gld.; 2.) darilo kranjske hranilnice pr. 50.000 gl.; 3.) 3% posojilo vojvodine Kranjske pr. 450.000 gl.; 4.) odkupnine za prodani svet pr. 40 000 gld; 5.) eventualni dobiček efektne loterije na korist regulacijskemu zakladu pr. 30.000 gld — skupaj tedaj 670 000 gld. Ako se odbijejo dosedanji izdatki ostane v pokritje nadaljnjih odkupov še 289.453 gld. 85 kr. Dalje se je poročalo o onih odkupih, kateri naj se v prvi vrsti kakor hitro mogoče izvrše. Kot take določil je regulacijski odsek: 1.) Hišo g. Rajka Arceta na sv. Petra cesti, kateri zahteva za odkup 26.000 gld; 2.) hišo gosp. Ivana Vilharja v Frančiškanskih ulicah in na sv. Petra cesti, kateri zahteva 40.000 gld.; 3.) hišo g. Petra Strela pred Škofijo, kateri zahteva 53 000 gld.; 4.) hišo g. Frana Štruklja v Dolgih ulicah, kateri zahteva 50 000 gld.; 5.) hišo g. Iv. Jermana ravno ondi, kateri utegne zahtevati 14.000 gl.; 6.) hišo g. Josipa Mayerja na Marijinem trgu, kateri zahteva 25 000 gld.; 7.) prodajalnico g. Viktorja Schiffrerja na Marijinem trgu, kateri utegne zahtevati 15 000 gld.; 8.) svet pri uršulinskem samostanu, ki zahteva najmanj 10 000 gld; 9.) hišo g. Filipa Supančiča na Rimski cesti, ki zahteva 7000 gl.; 10.) hišo gosp. Matije Jagra na Radeckega cesti, ki zahteva 12.000 gld.; 11.) hišo Jerneja Černeta v Ribjih ulicah, za katero utegnejo njegovi dediči zahtevati 7000 gld.; 12.) svet pri Černetovi hiši na sv. Petra cesti 3000 gld.; 13.) župnišče sv. Jakoba cerkve v morebitnem znesku 10 000 gld.; 14.) hišo Palusa-jevih dedičev, ki zahtevajo 10.000 gld.; 15.) svet g. Jurija Auerja v Wolfovih ulicah 1000 gld. in 16.) svet hiralnice na Radeckega cesti 3000 gld. — torej v skupnem znesku 286.000 gld. Ker so pa zahteve večinoma pretirane, utegnejo znašati končne odkupnine za te nujne nakupe le okolo 220.000 gld. ter imajo zadosti pokritja v regulacijskem zakladu. Kot važni smatrajo se tudi odkupi Češnovarjeve hiše na Starem trgu, Hanseljeve hiše v Kolodvorskih ulicah, poslopij Zeschkovih dedičev in svet, oziroma hiša g. Karoline Treo na sv. Petra cesti v skupnem znesku pr. 24.000 gld. Občinski svet odobril je to poročilo ter izrekel, da se gori omenjeni odkupi v prvi vrsti nujni, mestnemu magistratu pa naročil, da stopi glede odkupa v dogovor z dotičnimi posestniki.

— **Tisočletja star kruh.** V egiptskem oddelku kraljevskih muzejev v Berolinu se nahaja nekaj komadov kruha, ki izvirajo iz groba Mentuholepa in so bili pečeni okrog leta 2500 pred Kristusom. Ko so našli te kruhe imeli so deloma ploščnato okroglo deloma kegljasto podobo, danes so skoro že sam prah. Nedavno je profesor Witmack preiskal te kruhe. S pomočjo drobnogleda je mogel dognati, da so kruhi pečeni iz ječmenove na debelo smlete moke. Ta uspeh preiskave potrjuje zopet domnevanje, da je ječmen stareji nego pšenica.

— **V predoru ponesrečili.** V predoru pri Montonu na južnem Francoskem je 8. t. m. 40 delavcev izvrševalo neke poprave, kar se predor udre in jih zasuje. Doslej so rešilci izkopali 16 ponesrečencev; izmej teh sta dva bila mrtva, 14 pa nevarno ranjenih. Ostali so najbrž ubiti.

— **Velika eksplozija.** V Stefanskirchenu na Bavarskem je treščilo v smodnišnico, v kateri je bilo spravljenega 500 gld. smodnika. Smodnik se je vnel in eksplodiral s tako silo, da je razrušil ednajst drugih pavilijonov in izruval več dreves. Celo v mestu, ki je oddaljeno 2 *km* od smodnišnice je bilo vsled eksplozije pobitih več oken in polomljenih nekaj vrat.

— **Morje preplavilo** je mesto Voiron na Francoskem. Nastala je morska troba in morje je preplavilo mesto broječe 11 000 stanovnikov. Voda je podrla vse tovarne in razrušila več hiš. Škoda se ceni na 10 milijonov frankov. Več oseb je utonilo. Voda je stala v mestu 6 metrov visoko

Svetloba in daljava solnca. Zvezdoslovec Boud je izračunil, da solnce sije 470 tisočkrat, Zöllner celo da 619 tisočkrat jasneje, kot polna luna. Zvezdoslavec Eksner primerja solnčno svetlobo k svetlobi navadne sveče in sklepa, da svetloba solnca je ravno tako velika, kakor da bi človek zažgal 1000 kvadriljonov navadnih sveč In veste, kaj to pomeni? 1000 kvadriljonov se piše tako-le:

1.000.000.000 000 000 000 000.000.000

Ako bi tedaj kdo hotel napraviti „špas“ in „narediti si solnce“ naj vzame toliko sveč, jih zažge in — ima solnce na zemlji. — Četudi ima solnce za nas ljudi veliko važnost ter je naš največji dobrotnik, tako, da ga še dosti oceniti ne moremo, se zanj vendar manj brigamo, kakor za bledo luno To je sicer čudno, a vendar povsem umevno Solnce nam namreč ne dovoljuje, da bi mu mogli lahko gledati „v obraz“. No, in mi ljudje imamo že to navado, da imamo najrajši tistega, kdor je odkritosrčen in kateremu moremu pogledati v obraz. Vrh tega pa jo solnce od nas vendar le predaleč. Predaleč? Da! Torej solnce je od nas dalje kot luna? Ah, precej, precej dalje! Ako bi se bila Adam in Eva, katerea sta poleg sv. Pisma živela 4000 let pred Kristusom, takoj, ko sta bila iz raja pregnana, napotila proti solncu, in šla na dan 10 ur, bila bi zdaj še le na polovici pota. In ako bi se vsi ljudje, kar jih je že bilo od Adama do danes, postavili jeden drugemu na glavo, bi zadnji in najvišji solnca vendar ne dosel. Železnični vlak kakor je dokazal profesor Jung, bi vozil od nas do solnca 263 let Krogla iz topa bi letela na solnce devet let. Kakor je neki Američan izračunil, bi veljala železnična karta od nas na solnce 930 tisoč dol. ali 2.325 000 gld. Sploh se računi, da je solnce od nas oddaljeno 148 milijonov kilometrov.

— **Kronane glave — doktorji.** „Pester Lloyd“ prinaša kratek seznamek resničnih — ne častnih — doktorjev. Mej temi so: Oskar II, kralj Švedov in Norvežanov, je že 30 let doktor modroslovja. Brat naše cesarice, vojvoda bavarski, Karol Božidar, je praktičen zdravnik. Tudi princ Ludovik bavarski je zdravnik. Knez Viljem, veliki vojvoda Meklenburg-Strelitski, je doktor. Njegova bratranca sta takisto doktorja modroslovja. Vladajoči veliki vojvoda Sachsen-Weimar-Eisennachški, Aleksander je doktor prava in rektor vseučilišča v Jeni. njegov brat, princ Viljem, je tudi jurist in istega stričnik takisto. Dr. princ Maks Viljem, stričnik Saksonskega kralja, je postal lani duhoven. Znano je pa, da je tudi kraljica portugalska napravila izpit iz medicine, da more zdraviti svojega moža, ki se sicer ne zaupa nobenemu zdravniku.

— **Časopis za berače** je najnovejša pridobitev sedanje kulture. V Parizu se ustanovi dnevnik za „hišne, cerkvene in popotne berače.“ Dnevnik obsega le jeden list, t. je dve strani. Vsebina obsega točne podatke, kje in kdaj se vrši kaka slovesnost, kaka poroka, kak krst, pokop itd. Dalje se objavljajo ulice in hišne številke imovitih in znano radodarnih ljudij. Sporočajo se tudi sprejemne ure in — najboljši način beračenja Dnevnik je torej tudi nekaka metodika za mlade berače. Zares, svet napreduje!

— **Strašen napad z dinamitom.** Iz Havane na Kubi poročajo, da so blizu Havane ustaši razdjali z dinamitom osobni vlak. Ubitih je bilo več kakor 100 osob, največ vojakov.

— **Šest zamorcev obešenih.** „Amer. Slov.“ prinaša nastopno notico: Zaradi umora priletnega moža in njegove družine in nasilstva dveh mladih deklet in požiganja hiše je zaprla kakor se poroča 6. maja iz Taxasa, policija v Sunnyside, Walter county šest mladih zamorcev. Lansko jesen bil je nek Nemec iz Brenhama oropan za 65 dolarjev. Slutnja je letela na štiri Thomasove dečke, ki so priznali tatvino in povedali, da so dali 30 dolarjev Henry Danielsu. Daniels je potratil denar in Thomasovi dečki so sklenili iztirjati denar ali pa ubiti Danielsa V nedeljo zvečer so izvršili konec svojega načrta. Henry Daniels, star zamorec živel je s svojo unukinjo Mary in 7letnim otrokom. V nedeljo zvečer ulomili so v hišo, grozno mesarili in naposled tudi Danielsa, ki je branil unukinjo in hčer, ubili. Vrgli so na to njega in unukinjo v vodnjak, hišo pa zažgali, ker so mislili, da bodo na ta način prikrili hudodelstvo. Ljudem v okolici se je koj drugi dan čudno zdelo, ogenj bi jih še ne izdal, da ne vidijo teh ljudij več. Šli so na kraj in se poučili o vsem dejstvu. Policija in meščani so takoj začeli zasledovati morilce katere se jim je posrečilo najti pa kratkem trudu V noč podali so se v stanovanje Thomasovih dečkov in so jih jemali posamezno. Najstarejši je imel 21 let. najmlajši 13 let; štirje bili so bratje. Ko so jih prijeli, našli so na njih krvavo obleko. Na to odvedli so jih v ječo. Okolu polunoči bila je jetniška straža od druhali premagana in jetnike so odpeljali na Bazzos, severno od tu. Kmalo na to slišali se je 40 do 50 strelov in nastalo je zopet vse mirno. Nekega jutra našli so na močni veji velicega drevesa mrtva trupla šesterih zamorcev. Na stotine ljudij iz raznih krajev je prišlo gledati ta prizor. Kolikor se more vedeti, druhal bila je sestavljena iz belih in črnih mož.

— **Poročena v ječi.** Iz Wimingtona v državi, Ohio, poročajo z dnem 7. maja t. l. naslednji dogodek „Amer. Slovencu“: Pred nekaj dnevi prijela je policija Irvin Schaw-a in Gertie Fischer zaradi tatvine konj. Mladenič je golobrad. Deklica je lepe vnanjosti, stara 16 let, ter nizke postave. Oba sta se združila in sta skupno kradla konje iz namena, da prideta na to način do denarja, da bi se poročila in napravila pohištvo. Prvi poskus jima je izpodletel in pokazal, da je tudi zadnji. Konje sta znala krasti, ali prodati ne. Ko sta jih gnala na trg že so ju prijeli in račun na medeni teden se je izpremenil v toliko, da sta morala v ječo Bila sta zelo osupnjena. Mladost obeh jetnikov je seveda zelo prizadeta z ozirom na lahko razsodbo, namreč — jedno leto v kaznilnico. Jedno leto pomeni dolgo časa za zaljubljenca, posebno če se pomisli, da je to leto leto ločenja. Šestnajsletna Gertie je rekla, da je to „shame“ in da čas ne bo nikoli potekel. V okrajni ječi se je zaljubljencema dovolilo da se smeta vsaki dan videti, govoriti med seboj. Konec teh pomenkov je bil ta da sta sklenila poročiti se, predno ju odvedejo v kaznilnico ter ju razločijo. Jedna sama stvar delala jima je preglavico ter ovirala izvršiti njun namen. Gertie ni še dosegla starosti kakoršne je potreba v državi Ohio, ako se hoče dekle omožiti brez vprašanja svojih starišev. Gertiena mati živi v mestu Dayton, zato se jej je poslalo pismo in v njem pojasnjen položaj njene hčere. S povratno pošto došel je odgovor priletne ženice-matere in ob enem — dovoljenje Kmalu na to vršila se je poroka. Nevesto in ženina so odvedli iz ječe v čuvajevo pisarno, kamor je došel metodistovski pridigar, ki ju je zvezal. Videti je bilo tisti hip, da je mlada zakonska dvojica ravno tako srečna in zadovoljna, kakor tedaj, ko se je skrivala po gorah na plenu po konjih premoženju in sreči.

— **Prebivalstvo v Svici.** Sredi 1896. leta je štela Švica 3,039,855 milijonov prebivalcev. Mej kantoni ima Bern 542.000 duš; najmanj prebivalcev šteje kanton Innerhoden ki šteje le 13.000 duš.

Loterijske srečke.

V Brnu dne 16. junija t. l.: 78, 81, 2, 3, 6.
Na Dunaji dne 12. junija t. l.: 52, 86, 10, 83, 85.
V Gradci dne 12. junija t. l.: 46, 3, 22, 39, 23.

Tržne cene

V Ljubljani dne 12. junija 1897. Pšenica gld. 8 50 kr. rž gld. 6 50 kr., ječmen gld. 5.— kr., oves gld. 6·50 kr, ajda gld. 7·20 kr., proso gld. 6·— kr., turšica gld. 4·75 kr., leča gld. 11·— kr., grah gld. 12·— kr., fižol gld. 9·— kr. (Vse cene veljajo za 100 kgr.)

Največja zaloga

raznega semena

na pr. **večne nemške detelje (lucerne), štajarske detelje, inkarnatke, turške in travniške detelje,** raznih vrst **velikanske pese,** ki je splošno znana kot najboljša krma; potem **travna semena** za suha, mokra, peščena ali ilovnata tla. Velika zaloga raznih semen **cikorije,** dobra krma za prasiče, **salate, kumar, peteršilja, zelene, sladkega graha, fižola** in drugih zelenjadnih vrst.

Mnogobrojnega poseta prosi (18) (35—4)

PETER LASSNIK

v Ljubljani.

Vizitnice

priporoča

J. Blaznik-ova tiskarna v Ljubljani.

Pristno brnsko sukneno blago.

Jeden odrezek 3·10 *m* dolg zadostuje za jedno obleko za gospoda in velja le	gld. 3·10	iz dobre	pristne ovčje volne
	» 4·10	» »	
	» 4·80	» »	
	» 6 —	» najboljše	
	» 7·74	» fine	
	» 9·—	» finejše	
	» 10·50	» najfinejše	

1 odrezek za črno salonsko obleko gld. 10·—

Blago za vrhne suknje, loden, peruvien, dosking. Blago za državne in železniške uradnike, grebenčasto in ševejot blago, razpošilja po tovarniških cenah kot reelno in solidno dobro znana (18)

sukno-tovarniška zaloga

Kiesel-Amhof v Brnu.

Vzorce pošlje zastonj in poštnine prosto. Pošiljatve po vzorcih.

Pozor! P. n. občinstvo se opozori, da se blago veliko ceneje dobi, ako se naravnost od nas naroči, kakor pri prekupcih. Tvrdka **Kiesel-Amhof v Brnu** razpošilja vsako blago po **pravih tovarniških cenah** brez krojaškega prebitka, kar zasebne naročnike zelo oškoduje.

Odgovorni urednik: August Pucihar. — Tisk in založba: J. Blasnikovi nasledniki.